

ทิศทางพืชทดแทนพลังงาน ที่มีศักยภาพในการ ผลิตพลังงานไฟฟ้า ในอนาคตของไทย

รุ่งระวี ยิ่งยวด
ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านพลังงานทดแทน
31 สิงหาคม 2564

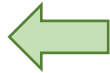
หัวข้อนำเสนอ

- ชนิดของพืชพลังงาน
- พืชพลังงานผลิตไบโอดีเซล
- พืชพลังงานผลิตเอทานอล
- พืชพลังงานผลิตก๊าซชีวภาพ
- พืชพลังงานชีวมวล
- นโยบายการส่งเสริมพลังงานทดแทน
- โครงการโรงไฟฟ้าชุมชนเพื่อเศรษฐกิจฐานราก

ชนิดของพืชพลังงาน

ไบโอ
ดีเซล

พืชน้ำมัน

ปาล์มน้ำมัน ทานตะวัน ถั่วเหลือง สบู่ดำ มะพร้าว

เอทา
นอล

พืชแป้งและน้ำตาล

อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพด ข้าวฟ่าง

ก๊าซ
ชีวภาพ

หญ้า ต้นข้าวโพด

กากมันสำปะหลัง

ชีวมวล

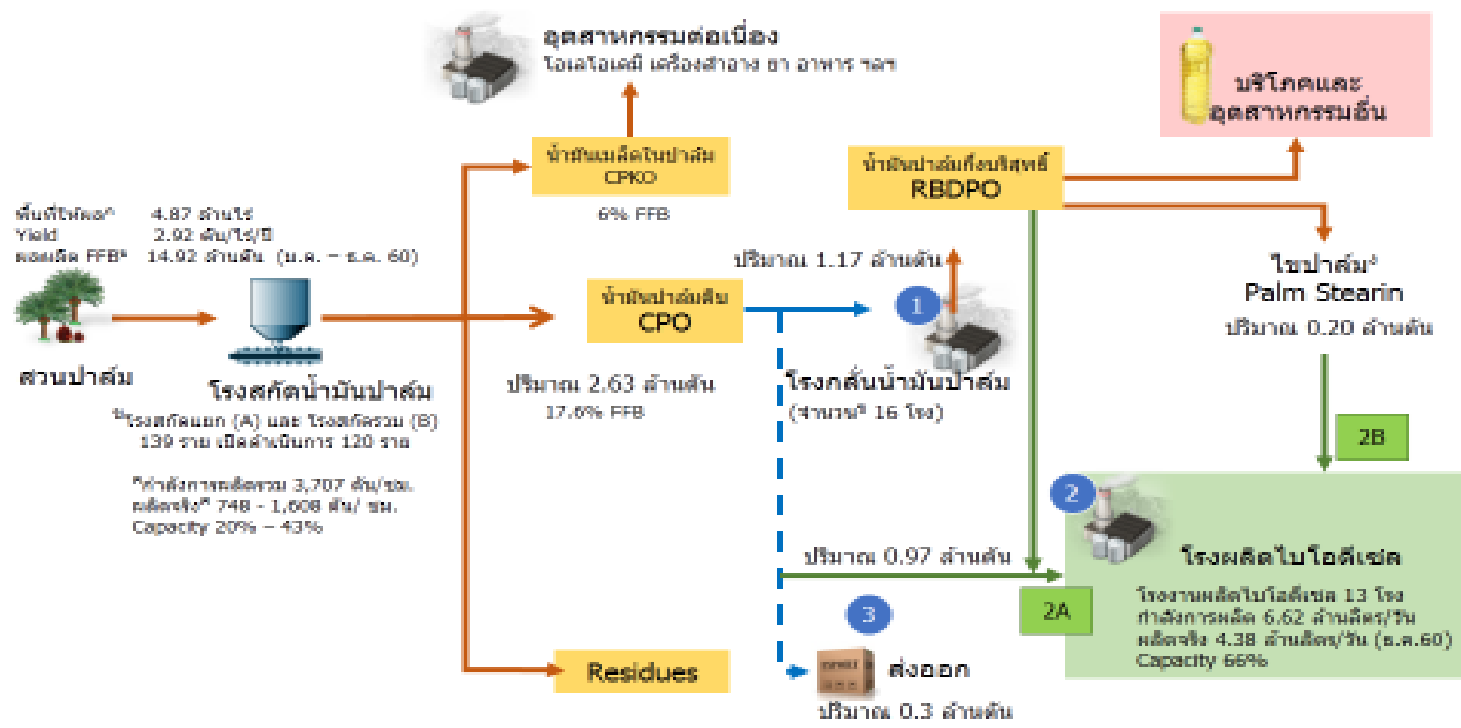

ไม้โตเร็ว ไม้ยางพารา

วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรจากอ้อย, ข้าว ปาล์มน้ำมัน ข้าวโพด

พืชพลังงานผลิตไบโอดีเซล

เส้นทางการใช้น้ำมันปาล์ม (ข้อมูลปี 2560)

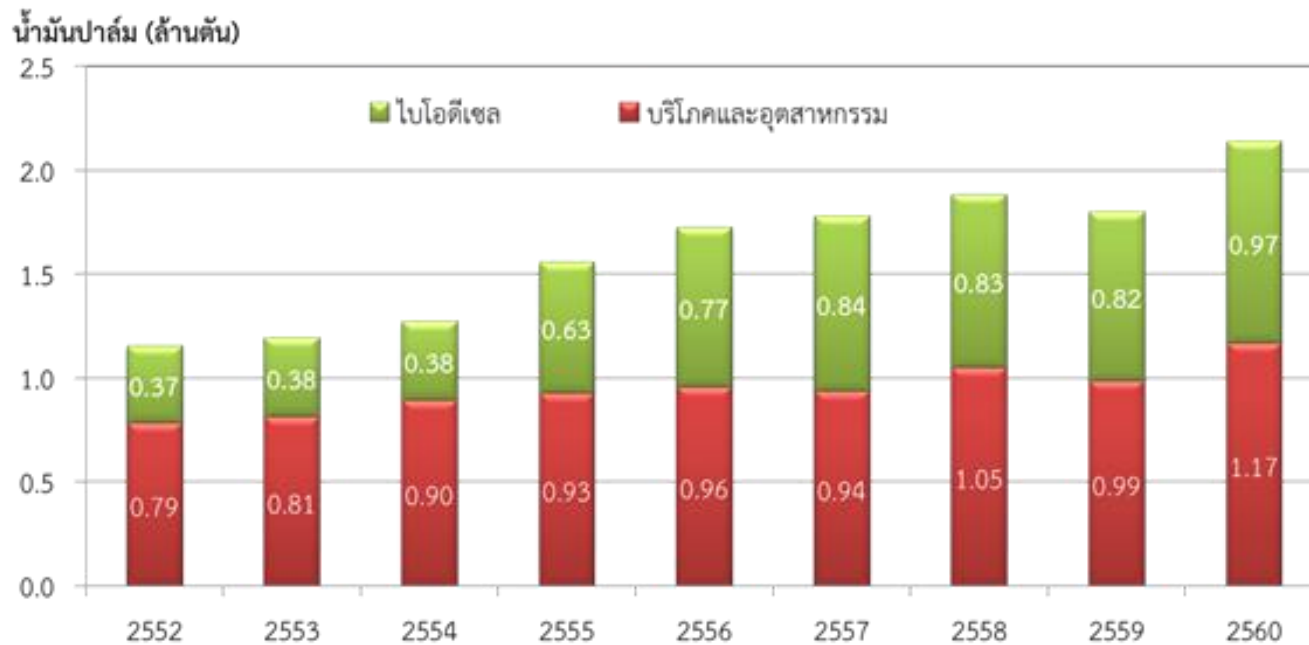

CPKO : Crude Palm Kernel Oil

CPO : Crude Palm Oil

RBD PO : Refining Bleaching Degumming Palm Oil

พืชพลังงานผลิตไบโอดีเซล

ปริมาณการใช้น้ำมันปาล์มเพื่อการบริโภคและผลิตไบโอดีเซล

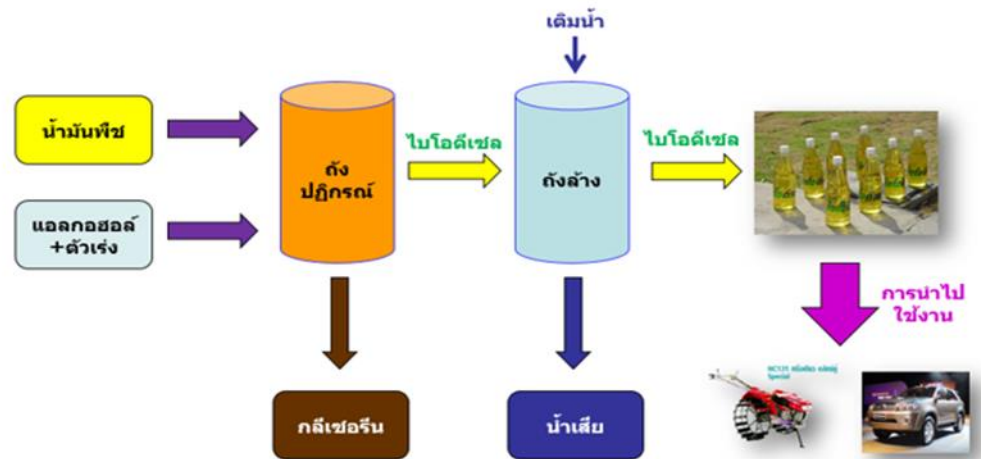
การผลิตไบโอดีเซล

1. การทำปฏิกิริยาทรานส์เอสเทอร์ฟิเคชัน (Transesterification) ของไตรกลีเซอไรด์และแอลกอฮอล์ โดยใช้ด่างเป็นตัวเร่งปฏิกิริยา ได้ผลิตภัณฑ์เป็นสารเอสเทอร์หรือไบโอดีเซลโดยมีกลีเซอรอลเป็นผลพลอยได้

2. แยกไบโอดีเซลออกจากกลีเซอรอล

3. ปรับปรุงคุณภาพของไบโอดีเซล ด้วยการกำจัดแอลกอฮอล์ที่ตกค้างออกด้วยการล้างน้ำ และกำจัดความชื้นออกด้วยความร้อน

กระบวนการผลิตไบโอดีเซล

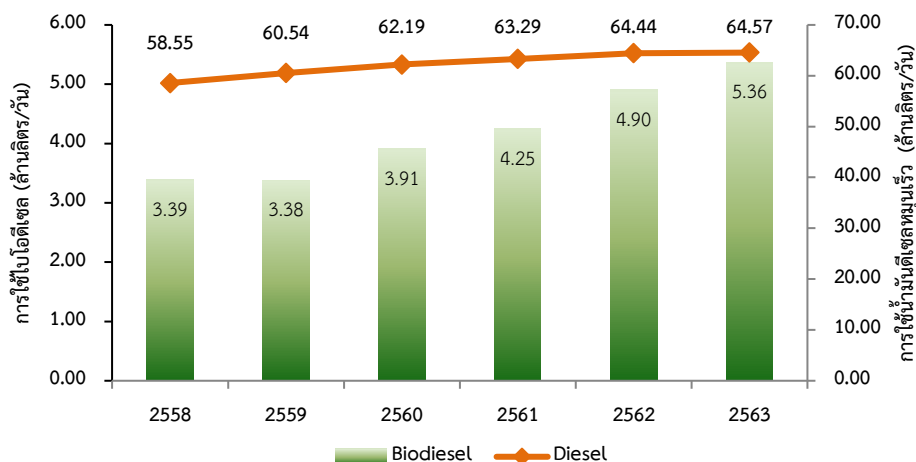
การใช้ไบโอดีเซล

ปัจจุบันมีการผสมไบโอดีเซลในน้ำมันดีเซล เป็น 3 สูตร

- กรมธุรกิจพลังงานได้ออกประกาศให้ น้ำมัน ดีเซล บี10 (B10) เป็นน้ำมันดีเซลเกรดมาตรฐานของประเทศ และให้เรียกชื่อน้ำมันว่า ดีเซล
- น้ำมันดีเซล บี7 (B7) ที่เดิมจำหน่ายในชื่อ ดีเซล อยู่นั้นจะต้องเปลี่ยนชื่อเรียกเป็น ดีเซล บี7 (B7)
- B20 เป็นทางเลือกสำหรับรถบรรทุกขนาดใหญ่ โดยจะต้องตรวจสอบกับค่ายรถก่อนว่าสามารถใช้ น้ำมัน B20 ได้หรือไม่

ปัจจุบัน โรงงานผลิตไบโอดีเซล 13 แห่ง กำลังผลิต 8.27 ลล./วัน

ปริมาณการใช้ B100 และการใช้น้ำมันดีเซล

พืชพลังงานผลิตเอทานอล

- ประเภทน้ำตาล ได้แก่ อ้อย กากน้ำตาล (Molasse) เมื่อปรับความเข้มข้นให้เหมาะสมแล้วสามารถนำไปหมักได้
- ประเภทแป้งหรือเซลลูโลส เช่น มันสำปะหลังจะต้องนำไปผ่านกระบวนการย่อยแป้งหรือเซลลูโลสให้เป็นน้ำตาลก่อนด้วยการใช้กรดหรือเอนไซม์

วัตถุดิบที่มีน้ำหนัก 1 ตัน	ปริมาณเอทานอลที่ผลิตได้ (ลิตร)
กากน้ำตาล	260
อ้อย	70
หัวมันสำปะหลังสด	180
ข้าวฟ่าง	70
ธัญพืช (เช่น ข้าว ข้าวโพด)	375
น้ำมะพร้าว	83

ที่มา: คณะกรรมการการพลังงาน สภาผู้แทนราษฎร, พลังงานทดแทน เอทานอลและไบโอดีเซล, 2545

การผลิตเอทานอล

- หมักแป้งและน้ำตาลให้กลายเป็นเอทานอล ผ่านกระบวนการ Fermentation โดยใช้เชื้อยีสต์ในการเปลี่ยนน้ำตาลให้กลายเป็นแอลกอฮอล์
- ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการหมักคือเอธิลแอลกอฮอล์หรือเอทานอลที่มีความเข้มข้นประมาณร้อยละ 8 - 12 โดยปริมาตร
- น้ำหมักที่ได้จากกระบวนการหมัก จะนำมาแยกเอทานอลออกโดยใช้กระบวนการกลั่นลำดับส่วน ซึ่งสามารถแยกเอทานอลให้ได้ความบริสุทธิ์ประมาณร้อยละ 95 โดยปริมาตร
- แยกน้ำโดยใช้โมเลกุลาร์ซีพ (molecular sieve separation) โดยเอทานอลที่มีความบริสุทธิ์ร้อยละ 95 จะผ่านเข้าไปในหอดูดซับที่บรรจุตัวดูดซับประเภทซีโอไลต์ โมเลกุลของเอทานอลจะไหลผ่านช่องว่างของซีโอไลต์ออกไปได้ แต่โมเลกุลของน้ำจะถูกดูดซับไว้ทำให้เอทานอลที่ไหลออกไปมีความบริสุทธิ์ร้อยละ 99.5 ส่วนซีโอไลต์ที่ดูดซับน้ำไว้จะถูกรีเจนเนอเรตโดยการไล่น้ำออก
- เอทานอลความบริสุทธิ์ร้อยละ 99.5 สามารถนำไปผสมกับน้ำมันเบนซินเพื่อใช้ในรถยนต์ เครื่องยนต์เบนซินได้

ปัจจุบัน โรงงานผลิตเอทานอล 26 แห่ง กำลังการผลิต 5.91 ล้านลิตร/วัน

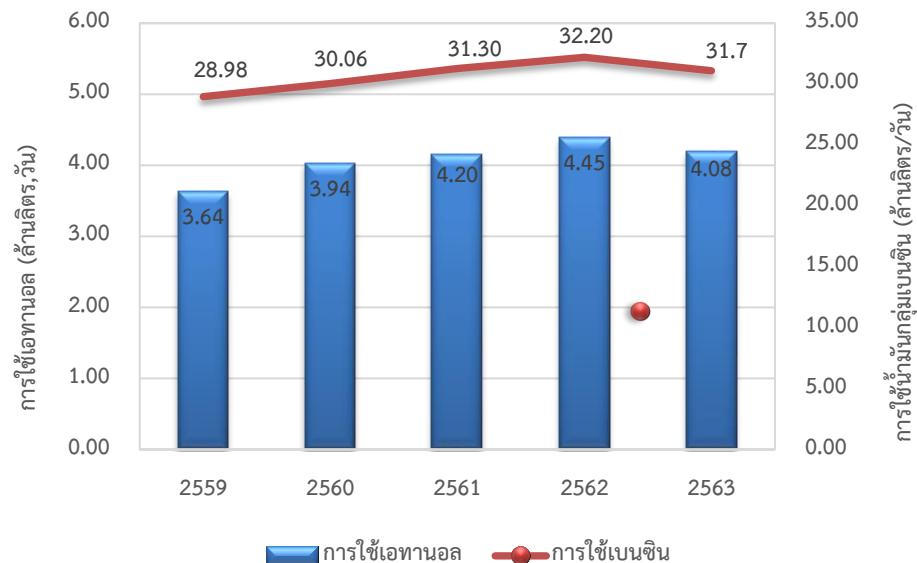
การใช้เอทานอล

เอทานอลจะถูกนำมาผสมกับน้ำมันเบนซิน เรียกว่าแก๊สโซฮอล์

- E10 ผสมเอทานอล 10%
- E20 ผสมเอทานอล 20%
- E85 ผสมเอทานอล 85%

ปริมาณการใช้เอทานอล และการใช้น้ำมันกลุ่มเบนซิน

หน่วย ล้านลิตร/วัน	2559	2560	2561	2562	2563
การใช้เอทานอล เฉลี่ย ^{1/}	3.64	3.94	4.20	4.45	4.08
ใช้น้ำมัน กลุ่มเบนซิน ^{2/}	28.98	30.06	31.30	32.20	31.7

ที่มา 1/ กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน

2/ สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน

พืชพลังงานผลิตก๊าซชีวภาพ

ก๊าซชีวภาพ (Biogas) เกิดจากการนำสารอินทรีย์ผ่านกระบวนการย่อยสลายในสภาวะที่
ไม่มีออกซิเจน (Anaerobic Digestion) โดยแบคทีเรียหลายชนิด ในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม

องค์ประกอบของก๊าซชีวภาพ

- ก๊าซมีเทน เป็นองค์ประกอบหลัก มีคุณสมบัติจุดไฟติดได้ดี มีสัดส่วนประมาณ ร้อยละ 50-70
- ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO_2) เป็นส่วนประกอบรอง เป็นก๊าซเฉื่อยไม่ติดไฟ มีประมาณ ร้อยละ 30-50
- ก๊าซอื่น ๆ อีกเล็กน้อย เช่น ก๊าซไฮโดรเจน (H_2) ก๊าซไฮโดรเจนซัลไฟด์ (H_2S)

พืชพลังงานผลิตก๊าซชีวภาพ

อัตราการผลิตก๊าซชีวภาพจากวัตถุดิบต่างๆ

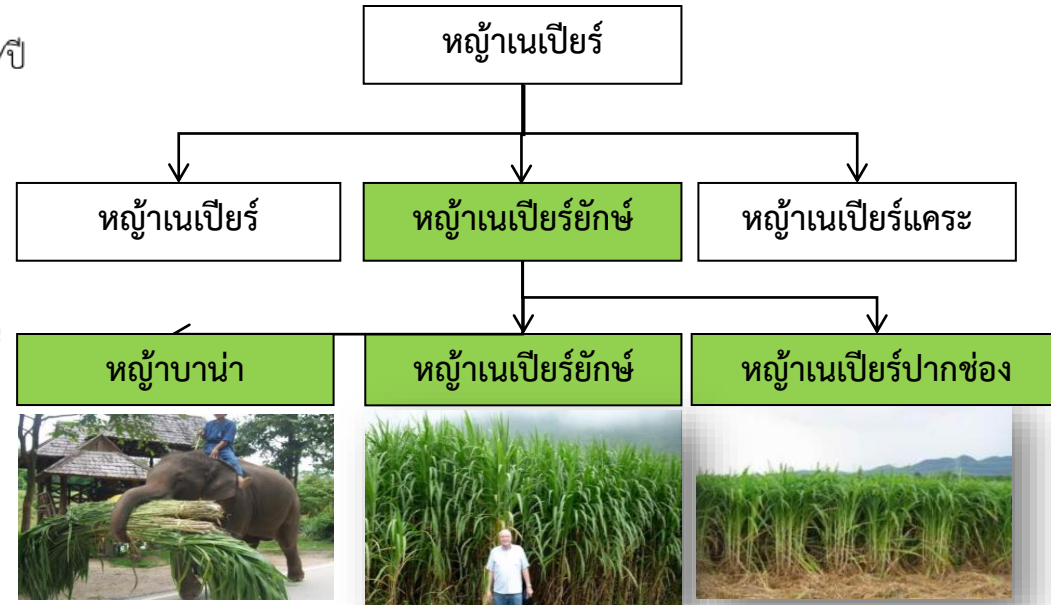
ชนิดวัตถุดิบ	ความชื้นวัตถุดิบสด (%)	อัตราการผลิตก๊าซชีวภาพ (ลบ.ม./ตันสด)
ฟางข้าว	59.4	199.73
ทะลายปาล์มเปล่า	65.7	213.46
เปลือกสับปะรด	91	61.24
กากมันสำปะหลัง	81.6	121.36
ผักตบชวา	91.27	46.84
ธูปฤาษี	85.97	77.64
ข้าวโพด	-	167.40
หญ้าเนเปียร์	79.23	116.40

พืชพลังงานผลิตก๊าซชีวภาพ

หญ้าเนเปียร์

คุณสมบัติเด่นของหญ้าเนเปียร์

- ปลูก ขยายพันธุ์ง่าย โตเร็ว ผลผลิตเฉลี่ย 40 - 80 ตัน (สด)/ไร่/ปี (ขึ้นอยู่กับสภาพอากาศและการบริหารจัดการดินและน้ำ)
- จัดการดูแลง่าย เก็บเกี่ยวโดยใช้เครื่องจักรได้
- ตัดแล้วแตกกอใหม่เก็บเกี่ยวได้อย่างน้อย 7 ปี
- ค่าความร้อนประมาณ 14 - 18 MJ/kg
- ผลิตไฟฟ้าจาก Biogas 1 MW ใช้พื้นที่ปลูก 800 - 1,000 ไร่ (ผลิตไฟฟ้าวันละ 24 ชม. จำนวน 330 วัน)
- การปลูกเตรียมดินและปลูกเหมือนอ้อย
- ระยะปลูก ใช้ท่อนพันธุ์ในการปลูก
- **ชอบแสงเต็มที่ ดินดี มีน้ำเพียงพอ แต่ไม่ท่วมขัง**

หญ้าเนเปียร์สายพันธุ์ที่เหมาะสมในการนำมาผลิตก๊าซชีวภาพคือหญ้าเนเปียร์ปากช่อง 1 เป็นหญ้าที่เจริญเติบโตเร็ว ให้ผลผลิตต่อไร่สูง มีปริมาณน้ำตาลในใบและลำต้นสูง เมื่อนำมาหมักไม่จำเป็นต้องเติมสารเสริมใดๆ เก็บเกี่ยวง่าย สามารถปลูกได้ในทุกภาคของประเทศไทย

ที่มา: ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์
นครราชสีมา

พืชพลังงานผลิตก๊าซชีวภาพ

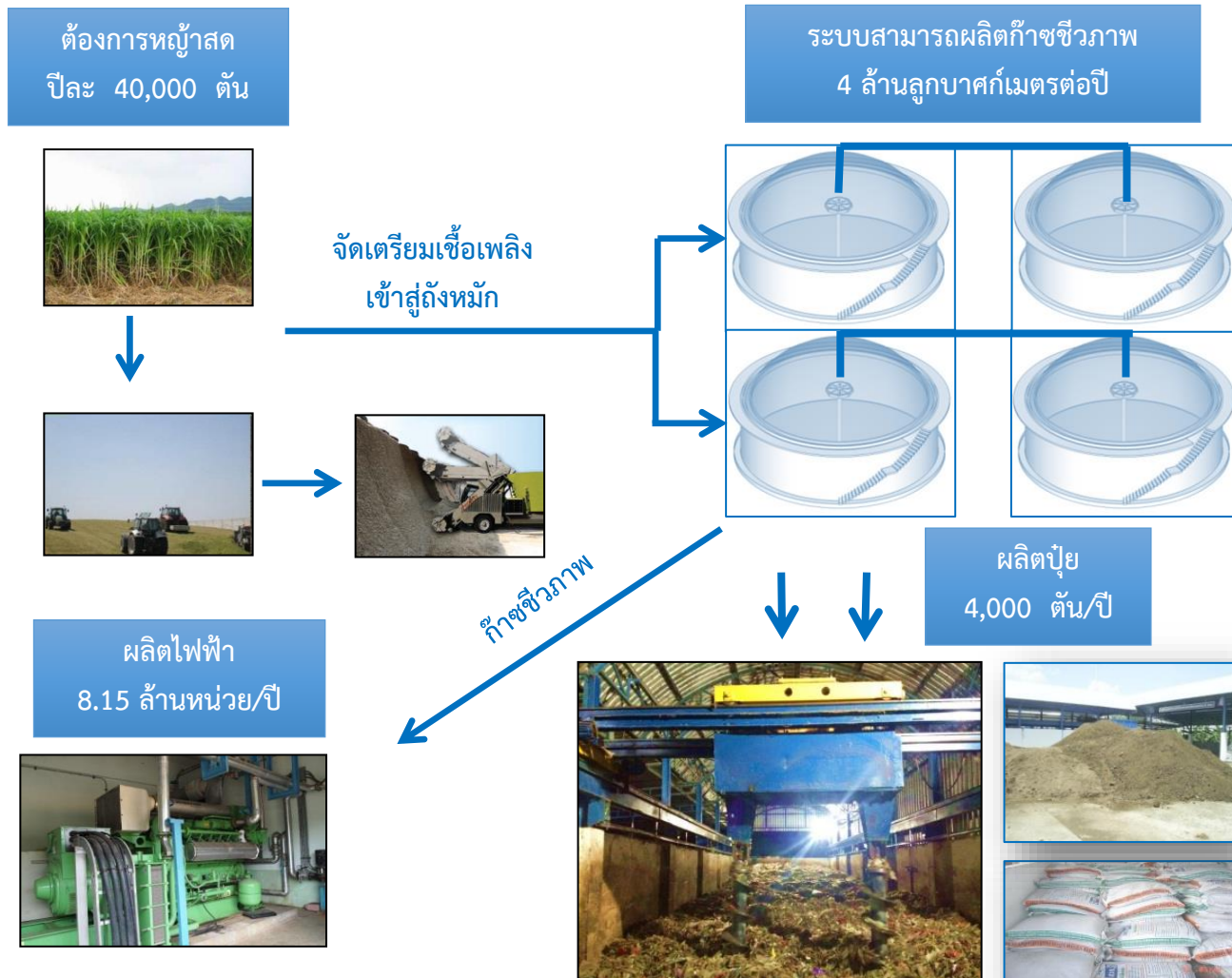
- ความสามารถในการผลิตก๊าซชีวภาพจากพืชพลังงานพิจารณาจากอัตราการผลิตก๊าซมีเทนต่อของแข็งระเหยง่าย (Volatile Solids, VS)
- อัตราการผลิตก๊าซชีวภาพต่อตันสดของหญ้า จะแปรเปลี่ยนตามความชื้นและปริมาณ VS ต่อตันหญ้าสด
- หญ้าที่ทำการตัดสดจะมีค่าความชื้นร้อยละ 80 แต่เมื่อผ่านกระบวนการขนส่งจนถึงหน้าโรงงานความชื้นจะลดลงมาอยู่ที่ร้อยละ 70-75

การประเมินอัตราการเกิดก๊าซชีวภาพจากพืชพลังงานที่ความชื้นต่างๆ

% ความชื้น หญ้าสด	ปริมาณ VS ต่อตันหญ้าสด (ตัน)	อัตราการผลิต ก๊าซชีวภาพ (ลบ.ม./ตันสด)	ความต้องการหญ้าเนเปียร์ สำหรับโรงไฟฟ้า 1 เมกะวัตต์	
			ตันสด/วัน	ตันสด/ปี
80%	0.172	65.7	167	55,100
76%	0.206	78.7	140	46,200
70%	0.258	98.5	112	37,000

การผลิตก๊าซชีวภาพ

ระบบผลิตก๊าซชีวภาพเพื่อผลิตไฟฟ้าจากหญ้าพลังงานขนาด 1 MW

การผลิตก๊าซชีวภาพ

โรงงานผลิตไฟฟ้าจากก๊าซชีวภาพจากพืชพลังงาน แม่แตง 2 บริษัท ยูเอซี โกลบอล จำกัด (มหาชน) จังหวัดเชียงใหม่

อัตราการผลิต : 500 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง

กำลังการผลิต : 1.483 MW

จ่ายไฟฟ้าเข้าระบบ : 1.0 MW

อัตราการใช้วัตถุดิบ : 100 ตันต่อวัน

- ถังปฏิกรณ์แบบกวนสมบูรณ์ (Continuously Stirred Tank Reactor; CSTR)
- ควบคุมอุณหภูมิภายในถังหมักโดยใช้ระบบน้ำร้อนที่ได้จากกระบวนการผลิตกระแสไฟฟ้าของเครื่องกำเนิดไฟฟ้า
- เมื่อสารอินทรีย์ถูกย่อยสลาย จนเกือบหมดแล้วจะถูกลำเลียงออกจากระบบโดยผ่านเครื่องแยกกาก (Separator) ส่วนน้ำประมาณ 70% จะเก็บไว้ในถังเก็บน้ำหมักลำดับสุดท้าย (Final Tank) ซึ่งจะหมุนเวียนกลับไปใช้ในระบบ ส่วนอีก 20% ใช้ปรับปรุงดินในไร่หญ้าเนเปียร์และนาข้าว

การผลิตก๊าซชีวภาพจากพืชพลังงานในต่างประเทศ

พืชพลังงานชีวมวล

ชีวมวล เป็นวัตถุดิบที่มีศักยภาพสูงในประเทศที่สามารถนำมาผลิตพลังงานได้ ทั้งในรูปแบบไฟฟ้าและความร้อนซึ่งส่วนใหญ่ใช้ในโรงงานอุตสาหกรรม

- ชีวมวลประเภทเศษวัสดุทางการเกษตร ได้แก่ แกลบ ชานอ้อย ชังข้าวโพด กะลา และทะลายปาล์ม
- วัสดุทางการเกษตรที่เหลือทิ้งในแปลง เช่น ตอชังข้าว ใบอ้อย ต้นข้าวโพด

- ชีวมวลประเภทไม้ เช่น ไม้สับจากการสับย่อยไม้ยางพาราที่ตัดโค่น หรือไม้ชนิดอื่นๆ
- ไม้โตเร็ว ยูคา กระจับปี่ กระจับปี่ยักษ์ กระจับปี่ณรงค์ ใผ่ ฯลฯ

ชีวมวลอาจใช้โดยตรงหรือแปรรูปโดยการอัดเป็นแท่งหรือเป็นก้อน ที่เรียกว่า pellet ขึ้นอยู่กับอุปกรณ์ที่นำไปใช้ว่าเหมาะสมจะใช้ในรูปแบบใด

การใช้ชีวมวลผลิตพลังงาน

ไม้โตเร็ว

- ผลผลิตไม้โตเร็วเฉลี่ย 5 ตัน/ไร่/ปี (ประมาณ 12 ตัน/ไร่/รอบตัดฟัน ปลุก 1 ครั้ง ตัดฟันปีที่ 3-5-7 และ 9)
- ค่าความร้อน 11 MJ/kg ที่ความชื้น 45%
- โรงไฟฟ้าขนาด 1 MW ใช้ไม้สับประมาณ 10,000 ตัน/ปี
- ใช้พื้นที่ปลุกประมาณ 2,000 ไร่/MW
- ไม้ 1 ตัน ผลิต Wood pellet ได้ 0.6 ตัน

กรณีพื้นที่ปลุก 1 ล้านไร่ ได้ผลผลิตไม้ 5 ล้านตัน/ปี ผลิตไฟฟ้าได้ 500 MW

ต้นทุนและผลตอบแทนในการปลูกไม้โตเร็ว

ระยะปลูก 1 x 3 เมตร (533 ต้น/ไร่)
รอบตัดฟัน (ปี) 3-2-2-2

หน่วย : บาท/ไร่

ต้นทุน/ผลตอบแทน	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5	ปีที่ 6	ปีที่ 7	ปีที่ 8	ปีที่ 9	รวม
เตรียมพื้นที่	800									
กล้าไม้ (5 บาท/ต้น)	2,665									
ค่าปลูก (2 บาท/ต้น)	1,066									
ปลูกซ่อม	50									
ค่าบำรุงรักษา	1,350	1,050	200	1,600	1,050	1,600	1,050	1,600	1,050	
ค่าเก็บเกี่ยว (250 บาท/ต้น)			3,000		3,500		3,500		3,000	
ต้นทุนรวม	5,931	1,050	3,200	1,600	4,550	1,600	4,550	1,600	4,050	28,131
ผลตอบแทน (750 บาท/ต้น)			9,000		10,500		10,500		9,000	39,000
กำไรต่อรอบตัดฟัน			-1,181		4,350		4,350		3,350	

- ผลผลิตไม้โตเร็วเฉลี่ย 5 ต้น/ไร่/ปี (ประมาณ 12 ต้น/ไร่/รอบตัดฟัน ปลูก 1 ครั้ง ตัดฟัน ปีที่ 3-5-7 และ 9)
- กำไรเฉลี่ย 1,207 บาท/ไร่/ปี

การใช้ชีวมวลผลิตพลังงาน

การใช้ชีวมวลในภาคความร้อน

บริษัท ไทยเอเชีย โพลีเมอร์ จำกัด
จังหวัดสมุทรสาคร

ระบบบำบัด

เตาเผาทรงตั้ง

ระบบลำเลียงชีวมวล

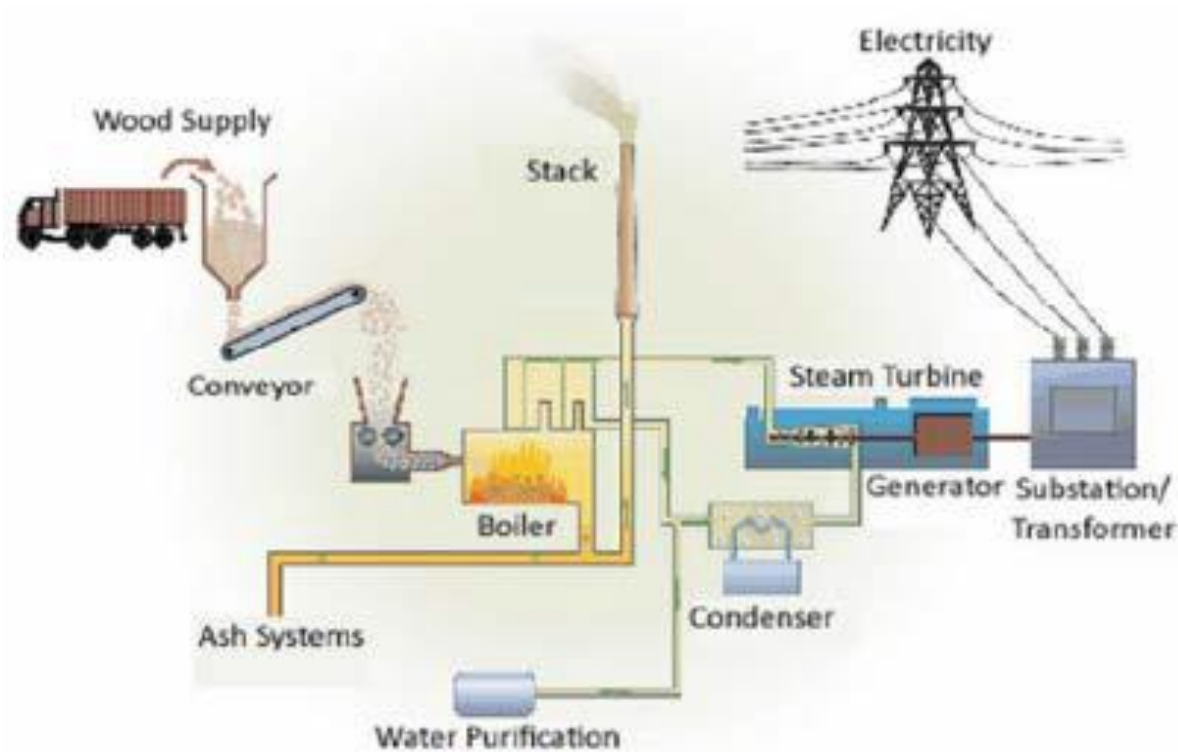

หม้อน้ำร้อนที่ใช้เชื้อเพลิงชีวมวล

บริษัท คาร์เพท เมกเกอร์ (ประเทศไทย) จำกัด
จ.ขอนแก่น

การใช้ชีวมวลผลิตพลังงาน

การใช้ชีวมวลผลิตไฟฟ้า

การใช้ชีวมวลผลิตพลังงาน

โรงไฟฟ้าทุ่งสัง กรีน บริษัท ทีพีซี เพาเวอร์ โฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน) จ.นครศรีธรรมราช

- กำลังการผลิตติดตั้ง 9.5 MW
- ขายไฟฟ้าให้กับ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) 9.2 MW ประมาณปีละ 77 ล้านหน่วย
- ใช้วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร คือ ไม้ยางพารา (ตอไม้ รากไม้ ปลายไม้ และปึกไม้) และ กะลา/ทะลายปาล์ม เป็นเชื้อเพลิงในการผลิตกระแสไฟฟ้า
- เชื้อเพลิงหลักคือเศษวัสดุเหลือใช้จากการแปรรูปไม้ยางพารา ประมาณ 115,020 ตันต่อปี

นโยบายการส่งเสริมพลังงานทดแทน

แผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก พ.ศ.2561-2580
Alternative Energy Development Plan 2018 (AEDP2018)

Goal เป้าหมายของแผน มีสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนเป็นร้อยละ 30
ของการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายในปี 2580

ไฟฟ้า	5.75%
ความร้อน	21.20%
เชื้อเพลิงชีวภาพ	3.22%
รวม	30.18%

แผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก

ไฟฟ้า

ประเภทเชื้อเพลิง	กำลังการผลิตติดตั้ง (เมกะวัตต์)			
	AEDP2015		AEDP2018	
	เป้า ¹	ผูกพันแล้ว ²	PDP2018 ³	รวม (สะสม) ⁴
1. พลังงานแสงอาทิตย์	6,000	2,849	9,290	12,139
2. พลังงานแสงอาทิตย์ลอยน้ำ	-	-	2,725	2,725
3. ชีวมวล	5,570	2,290	3,500	5,790
4. พลังงานลม	3,002	1,504	1,485	2,989
5. ก๊าซชีวภาพ (น้ำเสีย/ของเสีย/พืชพลังงาน)	1,280	382	1,183	1,565
6. ชยะชุมชน	500	500	400	900
7. ชยะอุตสาหกรรม	50	31	44	75
8. พลังน้ำขนาดเล็ก	376	239	69	308
9. พลังน้ำขนาดใหญ่	2,906	2,920	-	2,920
รวมกำลังการผลิตติดตั้ง (เมกะวัตต์)	19,684	10,715	18,696	29,411
ผลิตไฟฟ้าได้ (ล้านหน่วย)	65,582	32,757	52,894	85,652
ความต้องการไฟฟ้า (ล้านหน่วย)	326,119	326,119	250,204	250,204
ไฟฟ้าพลังงานทดแทนต่อความต้องการไฟฟ้า (%)	20.11	10.04	21.14	34.23
ไฟฟ้าพลังงานทดแทนต่อพลังงานขั้นสุดท้าย (%)	4.27	2.13	3.55	5.75

แผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก

ความร้อน

ประเภทเชื้อเพลิง	ความร้อน (พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ)	
	แผน AEDP2015	แผน AEDP2018
1. ชีวมวล	22,100	23,000
2. ก๊าซชีวภาพ	1,283	1,283
3. ขยะ	495	495
4. พลังงานแสงอาทิตย์และพลังงานหมุนเวียนอื่นๆ	1,210	100
5. ไบโอมีเทน	-	2,023*
รวม	25,088	26,901
พลังงานความร้อนที่ต้องการ	68,414	64,657
ความร้อนจากพลังงานทดแทนต่อพลังงานความร้อนที่ต้องการ (%)	36.67	41.61
ความร้อนจากพลังงานทดแทนต่อพลังงานขั้นสุดท้าย (%)	19.15	21.20

* เทียบเท่าไบโอมีเทน 4,800 ตันต่อวัน

พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ : Kilo ton of oil equivalent (ktoe)

แผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก

เชื้อเพลิงชีวภาพ

ประเภทเชื้อเพลิง	แผน AEDP2015		แผน AEDP2018	
	ล้านลิตร/วัน	ktoe	ล้านลิตร/วัน	ktoe
1. เอทานอล	11.30	2,104	7.50	1,396
2. ไบโอดีเซล	14.00	4,405	8.00	2,517
3. น้ำมันไพโรไลซิส	0.53	171	0.53	171
4. ไบโอมีเทน	4,800 ตันต่อวัน	2,023	-	-
5. เชื้อเพลิงทางเลือกอื่นๆ		10	-	-
รวม		8,713		4,085
ความต้องการเชื้อเพลิงในภาคขนส่ง		34,798		40,890
เชื้อเพลิงชีวภาพต่อเชื้อเพลิงในภาคขนส่งทั้งประเทศ (%)		25.04		9.99
เชื้อเพลิงชีวภาพต่อความต้องการพลังงานขั้นสุดท้าย (%)		6.65		3.22

สถานภาพการใช้พลังงานทดแทน ปี 2563

ไฟฟ้า

ประเภทเชื้อเพลิง	กำลังการผลิตปี 2562 (เมกะวัตต์)
พลังงานแสงอาทิตย์	2,983
พลังงานลม	1,507
พลังน้ำขนาดเล็ก	190
ชีวมวล	3,517
ก๊าซชีวภาพ	557
ขยะชุมชน	334
พลังน้ำขนาดใหญ่	2,920
ความร้อนใต้พิภพ	0.30
รวม	12,008

ความร้อน

ประเภทเชื้อเพลิง	การใช้ (ktoe)
พลังงานแสงอาทิตย์	10.59
ชีวมวล	5,903
ก๊าซชีวภาพ	688
ขยะ	115
Total	6,717

เชื้อเพลิงชีวภาพ

ประเภทเชื้อเพลิง	การใช้ (ล้านลิตร/วัน)
เอทานอล	4.08
ไบโอดีเซล	5.11
Total	9.19

รวมการใช้พลังงานทดแทนในปี 2563 คิดเป็นร้อยละ 15.54

นโยบายการส่งเสริมพลังงานทดแทน

แผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน

ปฏิรูประบบบริหารจัดการเชื้อเพลิงชีวมวลไม้โตเร็ว สำหรับโรงไฟฟ้าชีวมวล

แนวทางปฏิรูป

1. บูรณาการข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปลูกไม้โตเร็ว
2. กำหนดพื้นที่สำหรับปลูกไม้โตเร็ว (ระยะแรก พิจารณาพื้นที่ปลูกใกล้โรงไฟฟ้าเดิม)
3. เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับไม้โตเร็ว
4. สนับสนุนกล้าไม้ พันธุ์ไม้ ไม้โตเร็ว และคำแนะนำในการปลูกให้กับเกษตรกร/ชุมชน
5. สนับสนุนการตั้งวิสาหกิจชุมชน/สหกรณ์การเกษตร ผลิตเชื้อเพลิงชีวมวลไม้โตเร็ว
6. กำหนดมาตรฐานและราคากลางของเชื้อเพลิงชีวมวลไม้โตเร็ว
7. ออกมาตรการ ระเบียบ สนับสนุนโรงไฟฟ้า Non-Firm เปลี่ยนไปจ่ายไฟฟ้าแบบ Firm
8. ตัดไม้โตเร็วมาผลิตเป็นเชื้อเพลิงและปลูกไม้โตเร็วทดแทนในส่วนที่ตัดไปใช้งาน

การดำเนินการ

- รวบรวมข้อมูลโรงไฟฟ้าชีวมวลเดิม ที่มีความต้องการไม้สับ
- ประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกไม้โตเร็ว เช่น ในพื้นที่เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ
- เผยแพร่คู่มือการปลูกไม้โตเร็ว
- กรมป่าไม้และ อ.อ.ป. ส่งเสริมสาธิตการปลูกไม้โตเร็ว
- พพ. สนับสนุนวิสาหกิจชุมชนผลิตเชื้อเพลิงชีวมวล
- ศึกษามาตรฐานชีวมวล ดำเนินการแล้วเสร็จ

ปัจจุบันได้ปรับปรุงแผนปฏิรูปฯ และบรรจุการดำเนินการจัดตั้งโรงไฟฟ้าชุมชนเพื่อเศรษฐกิจฐานรากที่ใช้ไม้โตเร็วเป็นเชื้อเพลิงผลิตไฟฟ้า ลงในแผนปฏิรูปฯ

โครงการโรงไฟฟ้าชุมชนเพื่อเศรษฐกิจฐานราก

หลักการ

1. ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการผลิต ใช้ และจำหน่ายไฟฟ้า อย่างยั่งยืน
2. ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของโรงไฟฟ้า
3. ส่งเสริมโรงไฟฟ้าที่ผลิตจากพลังงานหมุนเวียน ตามศักยภาพเชื้อเพลิง และสอดคล้องกับความต้องการใช้ไฟฟ้าในพื้นที่
4. สร้างความมั่นคงระบบไฟฟ้าในพื้นที่
5. ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากให้มีรายได้จากการจำหน่ายเชื้อเพลิง
6. สร้างการยอมรับของชุมชน

รูปแบบโรงไฟฟ้าชุมชนเพื่อเศรษฐกิจฐานราก

เอกชน (หุ้น 90%)

ทำหน้าที่ ลงทุนจัดตั้งโรงไฟฟ้าชุมชน โดยมีวิสาหกิจชุมชนถือหุ้นบุริมสิทธิ 10%

วิสาหกิจชุมชนขายเชื้อเพลิง
ให้กับโรงไฟฟ้า

วิสาหกิจชุมชน, เครือข่าย, กลุ่มเกษตรกร
สหกรณ์ จำนวนสมาชิกไม่น้อยกว่า 200ครัวเรือน
ทำหน้าที่ จัดหาหรือปลูกไม้โตเร็ว/พืชพลังงาน
เพื่อจำหน่ายให้โรงไฟฟ้าในราคาประกัน อย่างน้อย
ร้อยละ 80 ของปริมาณเชื้อเพลิงที่ รพพ.ต้องการ

โรงไฟฟ้าชุมชนต้องมี
Contract Farming

โรงไฟฟ้าชุมชนขายไฟฟ้าให้
กฟน./กฟภ. (สัญญา Non-Firm
ระยะเวลา 20 ปี)

ชุมชนที่อยู่รอบโรงไฟฟ้า

ทำหน้าที่ รับผลประโยชน์จาก รพพ. ใน
รูปแบบสวัสดิการสังคม เช่น ด้านการ
สาธารณสุข ด้านสาธารณูปโภค และด้าน
การศึกษา

การไฟฟ้าบรหหลวง
Metropolitan Electricity Authority

การไฟฟ้านครหลวง/การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
ทำหน้าที่ รับซื้อไฟฟ้าในอัตรา Feed-in Tariff

เงื่อนไขการรับซื้อไฟฟ้า

	รายละเอียด
ประเภทเชื้อเพลิง	1) ชีวมวล 2) ก๊าซชีวภาพ (พีชพลังงาน ผสมน้ำเสีย/ของเสีย $\leq 25\%$)
เป้าหมายการรับซื้อ	150 เมกะวัตต์ (ชีวมวล 75 เมกะวัตต์ ก๊าซชีวภาพ 75 เมกะวัตต์)
ปริมาณไฟฟ้าเสนอขายต่อ โครงการ	- โรงไฟฟ้าชีวมวล ไม่เกิน 6 เมกะวัตต์ต่อโครงการ - โรงไฟฟ้าก๊าซชีวภาพ ไม่เกิน 3 เมกะวัตต์ ต่อโครงการ
รูปแบบผู้เสนอโครงการ	ภาคเอกชน
การแบ่งผลประโยชน์	1) บุริมสิทธิ ร้อยละ 10 ให้กับวิสาหกิจชุมชนหรือเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน (ที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลถูกต้องตามกฎหมาย) ซึ่งเป็นผู้ปลูกพีชพลังงานให้แก่โรงไฟฟ้า 2) ผลประโยชน์อื่น ๆ สำหรับชุมชนรอบโรงไฟฟ้า โดยให้โรงไฟฟ้าและชุมชนทำความตกลงกัน ทั้งนี้ ให้กำหนดวัตถุประสงค์ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม เช่น ด้านการสาธารณสุข ด้านสาธารณูปโภค ด้านการศึกษา เป็นต้น

เงื่อนไขการรับซื้อไฟฟ้า (ต่อ)

	รายละเอียด
วิธีการคัดเลือก โครงการ	<p>พิจารณาข้อเสนอซื้อขายไฟฟ้าทางด้านเทคนิคและด้านราคา ดังนี้</p> <p>(1) ด้านเทคนิคจะมีการตรวจสอบคุณสมบัติตามเงื่อนไข และประเมินด้านเทคนิค อาทิ เช่นความพร้อมด้านเทคโนโลยี ความพร้อมด้านการเงิน ความพร้อมด้านพื้นที่ มีระบบสายส่งรองรับ ความพร้อมด้านเชื้อเพลิง รวมถึงพื้นที่ปลูก การบริหารน้ำและปัจจัยอื่นๆ ตลอดจนมีผู้เชี่ยวชาญด้านการเกษตร เป็นต้น ผู้ที่ผ่านเกณฑ์ด้านเทคนิคเท่านั้นที่จะได้รับการพิจารณาด้านราคาต่อไป</p> <p>(2) ด้านราคาจะเป็นการแข่งขันด้านราคา (Competitive Bidding) โดยผู้ยื่นเสนอโครงการจะต้องเสนอส่วนลดในส่วนของ FiT คงที่ ซึ่งเป็นส่วนของค่าใช้จ่ายในการสร้างโรงไฟฟ้า โดยผู้ที่เสนอส่วนลดสูงสุดจะได้รับการพิจารณาเป็นลำดับต้นจนกว่าจะครบเป้าหมายการรับซื้อ</p>
แผนการจัดหา เชื้อเพลิง	<p>ต้องมีสัญญารับซื้อเชื้อเพลิงในราคาประกันกับวิสาหกิจชุมชนหรือเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ในรูปแบบเกษตรพันธสัญญา (Contract farming) ซึ่งในสัญญาจะต้องมีการระบุข้อมูลปริมาณการรับซื้อพืชพลังงาน ระยะเวลาการรับซื้อพืชพลังงาน คุณสมบัติของพืชพลังงาน และราคารับซื้อพืชพลังงานไว้ในสัญญาด้วย โดยพืชพลังงานที่จะนำมาใช้จะต้องได้มาจาก</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.วิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจฯ/เกษตรกรบริเวณใกล้เคียง เป็นผู้ปลูกอย่างน้อยร้อยละ 80 2.ผู้ประกอบการโรงไฟฟ้าสามารถจัดหาเองได้ ไม่เกินร้อยละ 20

อัตรารับซื้อไฟฟ้าจากโรงไฟฟ้าชุมชน

อัตรารับซื้อไฟฟ้าโครงการโรงไฟฟ้าชุมชนเพื่อเศรษฐกิจฐานราก ในรูปแบบ Feed-in Tariff (FiT) ตามระเบียบคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานว่าด้วยการจัดหาไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าขนาดเล็กมาก โครงการโรงไฟฟ้าชุมชนเพื่อเศรษฐกิจฐานราก (โครงการนาร่อง) พ.ศ. 2564

กำลังผลิต (เมกะวัตต์)	FiT (บาท/หน่วย)			ระยะเวลา สนับสนุน	FiT Premium (บาท/หน่วย) พื้นที่พิเศษ ⁽²⁾
	FiT _F	FiT _{V,2562}	FiT ⁽¹⁾		
1) ชีวมวล					
กำลังผลิตติดตั้ง ≤ 3 เมกะวัตต์	2.61	2.2382	4.8482	20 ปี	0.50
กำลังผลิตติดตั้ง > 3 เมกะวัตต์	2.39	1.8736	4.2636	20 ปี	0.50
2) ก๊าซชีวภาพ (พืชพลังงาน)					
กำลังผลิตติดตั้งทุกขนาด					
กรณีผสมน้ำเสีย/ของเสีย $\leq 25\%$	2.79	1.9369	4.7269	20 ปี	0.50

หมายเหตุ

(1) อัตรา FiT จะใช้สำหรับโครงการโรงไฟฟ้าชุมชนเพื่อเศรษฐกิจฐานราก ที่จ่ายไฟฟ้าเข้าระบบภายในปี 2562 โดยหลังจากนั้น FiT_V จะเพิ่มขึ้นต่อเนื่องตาม Core Inflation และประกาศโดย กกพ.

(2) โครงการโรงไฟฟ้าชุมชนเพื่อเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่จังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา ได้แก่ อำเภอจะนะ อำเภอเทพา อำเภอสะบ้าย้อย และอำเภอนาทวี

การลดก๊าซเรือนกระจกจากโรงไฟฟ้าชุมชน

สมมติฐานในการประเมิน

1. โรงไฟฟ้าชีวมวลและก๊าซชีวภาพจากหญ้าเนเปียร์ รวม 150 MW
2. Plant Factor เท่ากับ 0.7
3. Grid Emission Factor เท่ากับ 0.5290 tCO₂/MWh

ที่มา: อ้างอิงค่าสัมประสิทธิ์การปล่อยก๊าซเรือนกระจกของระบบสายส่ง สำหรับ NAMA ภาคพลังงานปี พ.ศ. 2561

$$150 \text{ MW} \times 8760 \text{ h/year} \times 0.7 \times 0.5290 \text{ tCO}_2/\text{MWh} = 486,574 \text{ tCO}_2/\text{year}$$

ขอบคุณค่ะ

กรมพัฒนาพลังงานทดแทน
และอนุรักษ์พลังงาน
กระทรวงพลังงาน

www.dede.go.th

โทร. 0 2223 0021-9